

ПОВНОВАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Владислав Олегович НЕВЯДОВСЬКИЙ,

*кандидат юридичних наук, доцент,
заступник декана факультету №1
з навчально-методичної роботи
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Вища освіта сьогодні належить до найважливіших напрямків державної політики, адже вона є стратегічним ресурсом соціально-економічного, культурного і духовного розвитку суспільства, поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення міжнародного авторитету й формування позитивного іміджу держави, створення умов для самореалізації кожної особистості. Демократизація публічних відносин, децентралізація державної влади, а також загальна орієнтація системи вищої освіти в Україні на інтеграцію до загальноєвропейського освітнього простору з його стандартами і вимогами до рівня організації, функціонування та правового забезпечення вищої освіти зумовлюють необхідність кардинального реформування системи управління вищою освітою і розбудови взаємовідносин держави та усіх суб'єктів освітніх відносин на нових демократичних засадах.

Нова система діяльності органів державного управління у сфері вищої освіти повинна базуватися, з одного боку, на дотриманні прав і законних інтересів індивідуальних та колективних суб'єктів освітніх правовідносин. Одним із реальних шляхів дотримання окреслених вище прав і законних інтересів є контроль за якістю вищої освіти в Україні. Контрольні заходи покликані створювати умови, що дозволили б вчасно виявляти проблеми, які потребують вирішення, гарантувати повноту, всебічність і об'єктивність аналізу інформації, а також прийняття відповідних управлінських рішень. Реалізуючись у різноманітних формах у практичній діяльності органів публічної влади та їх службових осіб, заходи контролю постають необхідним механізмом послідовного здійснення юридично значущих дій її учасників, спрямованих на вирішення індивідуальної юридичної справи (реалізацію суб'єктивних прав, виконання юридичних обов'язків) або виконання окремих публічних функцій. Тому, такі заходи контролю мають реалізовуватися чітко визначеним колом суб'єктів, до якого входить як структурні підрозділи закладу вищої освіти, так і безпосередньо науково-педагогічний склад цього закладу.

Отже, на сучасному етапі модернізації освітньої системи України, її інтеграції до загальноєвропейського освітнього простору першочергового значення набуває розгляд сутності окремих суб'єктів контрольних повноважень щодо забезпечення якості вищої освіти в Україні.

Правову основу таких повноважень складають:

- Закон України «Про вищу освіту» [1], який встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з закладами вищої освіти на принципах автономії закладів вищої освіти, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях;

- Наказ Міністерства освіти і науки України № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [2], що визначає основні засади та порядок проведення акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, як інструменту зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні;

- Статут Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [3], яке є постійно діючим колегіальним органом, уповноваженим Законом України «Про вищу освіту» на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти.

Серед якісно нових контрольних повноважень щодо забезпечення якості вищої освіти в Україні, які викликані вимогами сьогодення слід відмітити наступні:

1. Для структурних підрозділів закладів вищої освіти, що надають освітні послуги – це:

- оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті нормативні документи, що стосуються його діяльності, а також інформацію про структуру і склад керівництва, результати своєї діяльності іншу інформацію, передбачену законодавством;

- залучає спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, експертів, а також міжнародних експертів, представників провідних іноземних закладів вищої освіти та/або експертів інституцій, які забезпечують якість вищої освіти в інших країнах, до розгляду питань із зазначеної сфери;

- забезпечує взаємодію з представниками інших ЗВО, організацій та об'єднань роботодавців, професійних асоціацій, національного об'єднання студентів(курсантів), інших стейкхолдерів з питань, віднесених до їх компетенції.

2. Для науково-педагогічних та інших працівників закладів вищої освіти, що надають освітні послуги – це:

- забезпечує здійснення заходів щодо запобігання корупції у ЗВО; (для керівників та викладачів);

- здійснює заходи щодо налагодження діалогу із студентсько-курсантським самоврядуванням для його участі у забезпеченні якості вищої освіти;

- готує пропозиції щодо вдосконалення якості освітніх програм та освітньої діяльності ЗВО;

- бере участь у проведенні досліджень з питань якості вищої освіти та освітньої діяльності;
- бере участь в організації та проведенні конференцій, семінарів, інших заходів з питань забезпечення якості вищої освіти, які проводяться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Про освіту: закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 21.11.2019).
2. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Наказ МОН України від 11.07.2019 № 977. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19> (дата звернення 21.11.2019).
3. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 244. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/244-2015-%D0%BF> (дата звернення: 01.12.2019).